

Zajišťování rovnováhy ve školních vzdělávacích programech

Významná část aktivit spojených s vedením školy je věnována školním vzdělávacím programům, i když je tato oblast obvykle delegována na jednotlivé učitele a ředitele spíše jen dohlížejí na kvalitu a správnost. Podle výsledků dotazníkového šetření je nejméně pozornosti věnováno evaluaci ŠVP; pravidelnější jsou jeho úpravy, které však nezářídka nejsou přímou reakcí na evaluaci, ale spíše na personální a jiné změny ve škole nebo na nové požadavky zvenčí.

Podle ředitelů přibývá povinných témat, která musí být nově vřazena do ŠVP, a **neustále se tak zužuje prostor pro vlastní profilaci školy**. Přitom se určitá profilace od školy očekává a pomáhá jí ke konkurenceschopnosti. Udržet rovnováhu mezi stabilitou a srozumitelností ŠVP a inovacemi ve vizích, cílech a plánech nemusí být snadné. Mnozí ředitelé se sice nebrání profilaci školy a neustálým inovacím, na straně druhé zdůrazňují, že rodiče, které se škola snaží nalákat na zajímavý ŠVP, rozumí především takové škole, do které chodili sami. Časté inovace kurikula a vynucená profilace školy nemusí být podle ředitelů pro rodiče vždy přesvědčivým důkazem o její kvalitě.

V oblasti práce s kurikulem pak ředitelům chybí jasné požadavky státu, **co má žák vlastně umět**, zda se zaměřit spíše na vědomosti či osobnostní a sociální rozvoj apod. Snahy zvládnout vše pak vedou k přetěžování žáků. Nejasnost požadavků také znásobuje nedostatek učebnic, které by odpovídaly obsahu RVP.

A jinak, co mě teda jakoby štvě konkrétně na tom ŠVP, tak si myslím, že to uhlo úplně jinak, než to mělo jít, protože, nejdřív to bylo, že škola se má nějakým způsobem, profilovat, pak najednou jsme zjistili, že čím víc se profilujeme, tím víc problémů máme třeba s Českou školní inspekcí, protože jsme najednou nenaplnovali ty standardy toho RVP, stačilo to tam napsat trošičku jinak a bylo to špatné. Ale co mně osobně vadí, že vždycky někdo vymyslí něco navíc a dejte to tam, tu mediální výchovu, tu hodinu tělocviku navíc, tu já nevím co, ale kam, kam, kam to narvat? Protože si myslím, že za chvíli budeme učit všechno možné, jenom ne ten základ. Mně přijde, že vždycky někdo přijde a vymyslí něco, aby jako ukázal, že asi tam má právo sedět, tak se akceptuje něco jiného, ale jaksi z toho ŠVP nic nemizí.

Protože jsme se opravdu snažili poctivě vyvážit ty hodiny a propočítat to a teď: tu musíme uloupnout a támhle ty hodiny a to je fakt hrozný a to vůbec už nemluvím o tom nesmyslu s povinným cizím jazykem pro všechny, protože jestli mám dyslektika čtyřkaře, ktorej se sotva umí podepsat česky, tak chtít po něm druhý cizí jazyk je nesmysl a ta klička tam, že tyhle děti nemusí, ale že mohou mít ... ale kdo je bude učit? Jestliže jsou tam dva, tak jako nemůžete vyčlenit kantora, který vám je bude učit, i kdyby nakrásně z té poradny měli pozlacený papíry, to prostě nejde.

Nová povinná témata tedy generují **nároky na organizační práci** – zejména v malých školách se potýkají s nutností personálně obsadit výuku v dělených hodinách, zajistit aprobovanost (na tu se již často rezignuje) či napsat plán a pak organizačně zajistit výuku pro jediného žáka, který je vyučován podle přílohy RVP/ŠVP pro žáky s lehkým mentálním postižením.

Výsledky žáků – orientace na dynamiku vývoje ve vlastní škole

Ředitelé, kteří mají zájem o poznání výsledků žáků, využívají v řadě případů testování poskytované externími subjekty umožňující poznat výkony žáků jejich školy i v porovnání s ostatními školami. Výsledky našeho šetření ukazují na významnější rozdíly mezi respondenty, pokud jde o frekvenci zabývání se tímto tématem. To naznačuje ambivalentní postoje k testování žáků, jejichž možnou příčinu pojednáme dále. Nicméně kvantitativní data také ukazují, že se ředitelé zabývají tímto tématem poměrně často, spíše se tedy nabízí otázka, jak výsledky testování využívají pro rozvoj školy.

Ředitelé totiž, zdá se, oceňují možnost testování žáků především jako **možnost posuzovat dynamiku vývoje výkonů** u jednotlivých žáků a tříd a srovnávat výkony uvnitř vlastní školy, poněkud skeptičtěji pak nahlízejí potenciál testování, pokud jde o srovnání jednotlivých škol mezi sebou. **Nepovažují testování za objektivně vypovídající**, neboť některé školy mohou neúmyslně či dokonce úmyslně výsledky zkreslit tím, že pro testování vybírají jen určité žáky, poskytují jim pomoc navíc apod. Výsledky zkresluje i postoj